

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Schimb
Onor. Red. a revistei «Transilvania»
Sibiu
(Str. Șaguna 8)

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele
să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Școale confesionale românești

Am vestit, în numărul pre-
cedent al acestui ziar, că parla-
mentul român a votat, între alte
numeroase proiecte, și proiectul
legii privitoare la raporturile din-
tre școalele secundare confesio-
nale române din Ardeal și dintre
ministerul instrucțiunii publice.

Actualul ministru al acestui
departament, dl N. Costăchescu,
a găsit cuvinte călduroase de
laudă și îmbărbătare la adresa
acestor vechi și vrednice așeză-
minte de cultură și morală.

Școalele confesionale romă-
nești din Ardeal, — așa grăește
expunerea de motive a dlui mi-
nistru Costăchescu, — au fost
până la împlinirea idealului na-
țional puternice fortărețe de viață,
de cultură și de grai românesc:
din ele a ieșit întreaga pleoră
de conducători ai poporului no-
stru de peste munți; ele au sădit
în masele largi ale neamului
asuprit germenii marilor nădejdi;
ele au alimentat în mijlocul pri-
gonirilor dușmane puterea de re-
zistență, și dorul de *Țara mamă*;
ele au cultivat și îngrijit curățe-
nia datinelor strămoșești și a
limbii naționale; ele își revendică

marile vrednicii ale conservării
sufletului românesc pentru mă-
reția zilelor de astăzi. —

Astfel, școalele secundare
confesionale sânt lăsate, conform
legii votate, *sub imediata condu-
cere de care s'au împărtășit și
până acum*, — având de sine
înțeles controlul și supravegherea
ministerului instrucțiunii.

După noua lege, votată de
corpurile noastre legiuitoare în
unanimitate, la 28 Iulie, școalele
secundare ale bisericilor romă-
nești se bucură de toate dreptu-
rile conferite prin legi școalelor
similare ale statului. Autoritatea
confesională poate să-și întoc-
mească regulament propriu de
ordine și funcționare interioară a
școalelor, precum și eventuale
programe suplimentare, cu apro-
barea ministerului. La înscrieri
au preferință copiii aparținători
confesiunii respective. Pentru
cineva să fie numit profesor la
școalele secundare (Brașov și
Brad) de sub autoritatea mitro-
poliei noastre ortodoxe, trebuie
să fie de religie ortodoxă, cu
preferință absolvenți ai unei școle
superioare de teologie. Numirea
făcută de autoritatea confesio-
nslă va fi confirmată de minister
prin decizie. Definitivarea la ca-
tedră se face în baza avizului

favorabil al autorității confesio-
nale. Membrii corpului didactic
ai școalelor confesionale secun-
dare au aceleași drepturi și da-
torii pe care le au membrii cor-
pului didactic secundar din școa-
lele similare ale statului, cu deo-
sebirea că drepturile ce le acorda
art. 72 din legea pentru învăță-
mântul secundar se pot exercita
numai cu învoirea prealabilă a
autorității confesionale, și că re-
partiția orelor suplimentare și
distribuția lucrărilor prevăzute în
art. 77—78 din legea învățămân-
tului secundar, nu le face mini-
sterul, ci autoritatea confesională,
care le comunică ministerului
prin inspectoratul respectiv. Dis-
ciplinarea corpului didactic apar-
ține autorității confesionale. Re-
tribuțiile sânt identice cu ale cor-
pului didactic din școalele simi-
lare ale statului. —

Acestea ar fi dispozițiile de
căpetenie generale din legea pri-
vitoare la raporturile dintre școa-
lele noastre secundare și mini-
sterul instrucțiunii, — dispoziții
pentru care au purtat lupta cea
mai stăruitoare conducătorii bi-
sericii ortodoxe române.

Scopul legii nici nu putea
să fie altul, decât să menție au-
tonomia bisericii, sprijinind des-
voltarea acelor școale, care au

avut rol covârșitor în respândi-
rea culturii creștinești și a vir-
tutilor împreunate cu această
cultură.

Dacă toate guvernele Ro-
mâniei întregite, — cum ne asi-
gură dl ministru actual al instruc-
țiunii — au fost preocupate de
o pioasă recunoștință pentru școa-
lele confesionale românești arde-
lene, pentru păstrarea acestor in-
stituții și a spiritului în care vi-
brau, să nădăjduim că drepturile
acordate și recunoscute pe seama
bisericii, nu numai că nu se vor
altera, ci dimpotrivă vor fi lăr-
gite în conformitate cu ideile ro-
stite și la acest prilej, când atât
de elocvent s'a scos la iveală
folosul și ajutorul școalelor ro-
mânești confesionale, de orce
categorie, în propășirea morală
și religioasă a neamului românesc.

In 3 August, anul Domnului 1929,
s'au împlinit zece ani, de când oști-
rile române au ocupat capitala Un-
gariei, Budapesta. În această zi, gân-
dirile țării întregite s'au îndreptat tot
mai mult către în veci gloriosul Rege
Ferdinand I și către toți ceice au con-
tribuit, jertfindu-se pe sine, la înfăp-
tuirea marelui vis de veacuri al po-
porului românesc.

Capitala Ungariei ne poartă
astăzi ură și vrăjmășie; înainte cu zece
ani însă, în 3 August 1919, aceeaș
capitală răsună de strigăte voioase,

FOIȘOARA

Din vremuri apuse

— Documente pentru istoria bisericească,
comunicate de Pr. Iuliu Moldovan —

(Circulara episcopului Vasile Moga
din 10 Dec. 1811)

Numărul I. K. 1314.

Preacinstite protopoape!

Din așternutul prin i. k. g. la
preaînaltul loc protocol consistoria-
lesc în luna lui Ianuarie 1810 a sa
preașfințită mărire împărătească bine
a voit a lua samă precum preoții ne-
unși nice prin legile țării și rându-
ielele întru asămănarea acelor eșite
nice prin pedepsele de cătră i. k. g.
amenințate și hotărâte nu să pot con-
teni a nu săvârși cununii nelegiuite
întratărea cât toate acestea nebăgân-
dule în samă zișii preoți din urita
numai partea a câștigului acuz cu-
nună fețe de alte legi, acuz săvârșesc
cununii scandalicești fără cele trei

vestiri care dela legătura căsătorii cei
dintăi încă nu sânt deslegate nelngro-
zindusă a slobozi la altă căsătorie.

Deci ca îndrăznirilor acestora
ori beția preoților neuniți pe vremea
viitoare să să poată pune pedecă și
să să încunjure urmările acelea foarte,
care dintru acestea vin pe publicum,
de vreme ce nelegiuitele mai cu samă
aceste cununii a mai mulți ani și na-
șterea dintrânsele a pruncilor desco-
perindusă, fețelor așa căsătorite cu
mare turburare trebuie a să despărți
și pruncii de părinți lipsiți a să tică-
loși, frăților noastre precum sub 111
a. c. așa și acum întru urmarea prea-
înaltelor porunci împărătești prin mi-
lostivul decret g. din november a. c.
9075 eșit, strâns să poruncește să
privigiați fețe de altă lege și fără de
trei vestiri a cununa sau fețe care
sânt căsătorite la altă căsătorie să nu
îndrăzniți, și care nu să va îndrepta
după sunetul legilor țării de tot lip-
sindusă și deșădăluindusă la juris-

dicția mirenască să vor da, adăogân-
dusă mai încolo că această poruncă
numai de aceea vi să publică luește,
ca fieștecările să o scrie în proto-
coale și să purtați grijă ca pentru în-
cunjurarea pedepși prin trânsa făgă-
duită, tocma să le păziți.

Sibii 10 Decemvrie 1811.

episcop
Vasile Moga

(Circulara din vremea episcopului
Vasile Moga)

Supt Nr. consist. 1014 a. 1810
să poruncește pentru fieștecare bise-
rică a să plăti 8 zloft și 55 cr., ca
să să rescumpere protocoalele de nou
tipărite pentru *botezaft, cununaft și
morft*.

Supt Nr. G. 596 din 4 Mai 1813
să poruncește ca dascălii sau diecii
care nu vor fi procopsiți cu învăță-
tura *nemfește, latinește, ungurește*, nici
de cum la candidație de preot să nu
să pună.

Supt Nr. G. 945 din 12 Noem-
vrie și al consist. 1286 din 20 Noem-
vrie a. c. să poruncește ca preoții pe
parohiianii săi săi dojenească să să
feriască de *patlma curvii*, și care nu
vor asculta să să arate la tisturile din
afară ca săl pedepsească, și de nu vor
vol tisturile din afară ai pedepsi, să
să arate la mai înalte locuri.

Supt Nr. G. 10505 a. k. 16 De-
cemvrie ca precum capul al 6-lea al
Normativului în rândul sănătății eșit
și patenturile prealalte despre partea
celor ce calcă rânduilele despre *oco-
lurea clumii* la anul 1805 făcut în bi-
serici nu leți fi vestit, așa să porun-
cește dela tisturile din afară să să
ceie de mai sus pomenitul pontum
de sănătate și despre patentul, și în
biserica să să vestească și să să tâl-
cuiască norodului.

Supt Nr. milostivului decret G.
10698 din 7 Noemvrie 1814 sau po-

de aplauze puternice, pe balcoanele din calea Andrassy falfăiau batistele, mâinile celor nemâncați și maltratați se întindeau binecuvântând trupele românești salvatoare de mizeria comunistă.

Ce s'ar fi ales de orgolioasa capitală, dacă armata noastră ar fi refuzat ajutorul implorat de trimișii celor străintorați și storși de foame și chinuri, cari nu mai găseau altă mântuire, decât ocuparea Budapestei de români?

Cercurile culturale sâsești. Ministerul instrucțiunii, singur sau cu alte instituții particulare, va întemeia și organiza cercuri culturale pentru luminarea familiilor sâsești. În acest sens s'a votat și promulgat o lege specială. Aceste cercuri culturale au chemarea să răspândească prin pilde și prin cuvântul viu la șezători, reprezentatii și alte petreceri morale, sfaturi și îndrumări pentru gospodărie, viața de familie, creșterea și educația copiilor, iubirea de țară și în genere pentru tot ceea ce constituie sănătatea fizică și morală a unui popor. De asemenea vor stăruia să provoace și să stimuleze dragostea de carte, stând la îndemână claselor populare în toate nevoile de cultură. Ele vor fi conduse de învățătoare de stat, dându-se preferință la alegerea acestora absolvenților școlii de misionare din Vălenii de munte. Cercurile culturale se vor înființa și întreține cu subvenții dela stat, județe și comune, precum și cu cotizațiuni și donațiuni dela particulari.

În recunoștință. În ziua «Schimbării la față», Marți în 6 August 1929, s'a făcut la Brașov desvelirea bustului înălțat poetului ardelean **Ștefan O. Iosif**, ridicat din inițiativa unui comitet. S'a comemorat, după vrednicie, viața și opera neuitatului poet.

Serbări. Asociația generală I. O. V., filiala Sibiu, în scopul ajutorării invalizilor din orașul și județul Sibiu, organizează pentru zilele de 10 și 11 August 1929 în parcul băilor Ocna-Sibiului, mari serbări populare, sub patronajul dlui Dr. Coriolan Ștefan, prefectul județului, care întotdeauna a dat un larg sprijin invalizilor și a ajutat Asociația pentru a duce la bun sfârșit scopul pe care-l urmărește.

runcit a să mărturisă norodului pentru ficiori a nu merge în clăd și în șezători între parte femeiască *supt bătăl de 25 de trolage* dela tisturii din afară.

Supt Nr. milostivului decret G. 453 din 26 Ianuarie a. 1815 pentru cărțile care sânt făcute de *Dimitrie Tichindeal* să sâ strângă la S. episcopie.

Nr. 394.

Poruncește I. K. G. supt Nr. 4286 a. c. ca Luni a doao zi să facem rugăciuni către Dumnezeu pentru ciuma din Brașov, unde 164 au murit, iară tămăduiți 80. Al doilea:

Nr. 3055 același I. K. G. cu milostivire poruncește ca în ziua Paștilor să nu sâ mai facă mîncări și beuturi înaintea ușilor bisericii, și la bobotează să nu umble noaptea cu crucea, ci în ajun după sfîntirea apei dis de dimineață să sfîntască casăle parohianilor săi, și care vor avea filii să umble în ziua de botez până vor isprăvi.

Asa mîrire împărătească prin benignul său decretum din 7 Oct. Nr. 843. 1815 eșit spre apărarea a toată

„Ziua marinei“

Sfântul Sinod prin circulara cu Nr. 721 din 20 Iulie 1929 dispune următoarele:

Ministerul de război cu adr. Nr. 90/929, ne face cunoscut că Liga navală de sub Înaltul patronaj al M. S. Regina Maria își sărbătorește anul acesta «Ziua marinei» în ziua de 15 August.

Ca o pioasă recunoștință către cei ce s'au jertfit pentru Unitatea națională, Liga navală doarește să se comemoreze în toate bisericile din țară numele eroilor marinari și pentru aceasta Inspectoratul general al marinei va trimite tuturor căpeteniilor bisericesti din țară, liste cu numele ofițerilor și gradelor inferioare ale marinei morți pe navele de război.

Ca atare în toate bisericile din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre, dispunem să se pomenească marinarii morți la Ectenia cea de după sf. Evanghelie.

Sibiu, 5 August 1919.

Consiliul arhiepiscopal.

Organizarea bisericească a Banatului

— Conferența dela Belgrad —

Privitor la lucrările româno-iugoslave din Belgrad asupra rezolvirii problemei izvorâte pe urma împărțirii Bănatului între cele două țări, corespondentul Universului publică, în Nr. dela 6 August a. c., câteva amănunte:

Chestiunea bisericească și a bunurilor bisericesti, — raportează numitul ziar, — a avut parte de cele mai îndelungate desbateri. Delegații iugoslavi au stăruit să se discute în primul loc stabilirea noului regim bisericesc, declarând că rezolvarea chestiunii bunurilor bisericesti are mai puțină însemnătate.

Noi am cerut dintru început, ca în ceea ce privește jurisdicțiunea ierarhică a celor două biserici, să rămână starea de astăzi, adică biserica română din Iugoslavia să rămână atârnată de episcopul din Caransebeș, iar biserica sârbească din România să depindă de episcopul sârbesc din Chichinda mare. Având fiecare din cele două biserici dreptul de a-și desvolta organizația actuală, să se creieze pentru românii din Banatul atribuit Iugoslaviei un organ de conducere bisericească, un consistoriu, în frunte cu un președinte, care să fie un vicar, supus episcopului din Caransebeș.

Față de această teză, delegații iugoslavi au susținut «autonomie largă pe seama bisericii române, cu condiția ca biserica română din Banatul atribuit Iugoslaviei să stea sub conducerea și jurisdicțiunea bisericii sârbești.

Aceste două propuneri sânt foarte depărtate una de alta.

Dintre membrii comisiunii iugoslave, cel mai conciliant s'a arătat tocmăi episcopul sârb Letici, care a recunoscut, că anumite legături ar trebui păstrate între biserica românească din Banatul atribuit Iugoslaviei și biserica națională a României, precum și biserica sârbească dela noi de sf. Sinod al bisericii sârbești. Astfel s'a ajuns la dispoziția de a se acorda la alegerea episcopilor dreptul de candidare exercitat de sinoadele bisericilor naționale.

Punctul de vedere românesc s'a sprijinit pe argumentul, că numai prin admiterea vechilor relații ierarhice se poate pune baza unei înțelegeri trainice și frățești. Ruperea de biserica națională ar fi o modificare în rău a situației de astăzi, o renunțare la un drept câștigat, și, deci, un prilej pentru a se crea o atmosferă de nemulțumiri și amărăciuni.

Biserica românească din Banat e organizată pe principiul unei biserici naționale. Dacă în epoca stăpînirii catolicismului austro-maghiar i s'a recunoscut acest drept, ea poate pretinde cu deplină îndreptățire să nu i se știrbească nimic din drepturile avute.

Însfârșit, dacă s'ar admite teza sârbească, și biserica românească, înzestrată cu oarecare autonomie, ar fi înglobată bisericii sârbești, care e organizată pe baze absolutiste, existența autonomiei bisericii românești ar fi neconținut amenințată, iar biserica

românească ar deveni o biserică tolerată și cu drepturi limitate.

Totuși delegații iugoslavi au făcut un pas de apropiere spre punctul de vedere românesc, propunând ca la viitoarea alegere a viitorilor episcopi sinodul bisericii române din Iugoslavia să aleagă pe unul dintre candidații propuși de sf. Sinod al României, iar adunarea eparhială a sârbilor din Timișoara să țină seamă de cei doi candidați propuși de către sf. Sinod al bisericii sârbești.

Teza română, în conferința dela Belgrad, a apărut o cu deplină stăpînire a problemei și cu o impresionantă autoritate dl Silviu Dragomir, profesor la universitatea din Cluj, erudit istoriograf al bisericii românești și cunosător al limbii și trecutului poporului sârbesc.

INFORMAȚIUNI

Stire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 3 August la băile din Marienbad, unde va sta trei săptămâni.

Legea pentru organizarea ministerelor prevede următoarele zecce ministere: de interne; de externe; de finanțe; de justiție; de *instrucție publică și culte*; al armatei (până acum: de război); de agricultură și domenii; de industrie și comerț; de lucrări publice și comunicații; al muncii, sănătății și ocrotirilor sociale.

Examenul de admitere în școale secundare. Între 1—4 Septembrie se ține, la fiecare școală secundară, examenul de admitere în clasa I. Cererile de înscriere la examen, însoțite de acte, se vor înainta școlii, unde candidatul voește a trece examenul de admitere, între 25 August și 1 Septembrie. Nu vor putea în înscriși la acest examen elevii cari la 1 Septembrie a. c. nu vor avea vârsta de cel puțin 10 ani și cel mult 13 ani. Direcțiunile liceelor pot acorda însă o dispensă de vîrstă de cel mult 6 luni în minus și cel mult un an în plus. Pentru dispense mai mari candidații se vor adresa ministerului instrucțiunii. La școalele cu internat sau burse în bani, examenul de admitere

cât iaste cu puțință dintre deregătoarele locului și deschilinit ai întreba pe fieștecare parte, precum nice despre o parte nu sânt siliți la pășirea în căsătorie, și de cumva ar zice că sânt siliți, dela vestiri să sâ înceteze și părțile a păși la căsătorie să nu le îngădue, iară acolo unde sar mărturisii precum de nicăirea nau nici o silă, aceasta în protocolomul bisericii să sâ pue, și prin parohul și mărturiile care au fost de față să sâ iscalească.

a 3-a Când pentru vestiri sau pentru vreo spiță de frățietate sau de cuscire sar cere dispenzație, atunci mai înainte de ce sar face cereria de dispenzație la scaunul episcopesc, mai sus pomenita întrebare și cercetare să sâ facă și așa apoi prin parohul și mărturiile care vor fi fost de față, să sâ iscalească testimonium despre aceea, că nu sau făcut nice o silă, care precum sau zis trebue și la protocolomul bisericii a sâ însămnna, și acest testimonium sau adeverință să sâ adaoge la cererea care să va face pentru dobândirea dispenzații; altmîntrelea nice decum dispenzație

să nu li sâ dea, că a preaosfințitei sale mîriri împărătești milostivă așa urmată rânduială de cătră înaltul K. G. milostivul său decret din 18 mai Nr. 3909 a. c. eșit frățiiilor voastre cu aceasta poruncă vi sâ înștiințază ca de dânsa să vâ țineți și la tot norodul să o faceți cunoscută spre a urma așa.

de bine voitor
episcop Vasile Moga.

Supt Nr. K. G. milostivește au poruncit pentru aceia care *sudue* supt 24 Sept. 1815, ca suduitorii să sâ pedepsească cu *pedeapsa morții*, ce sâ scrie la aprobate partea a 3-a titulușul 48, articulușul 22, ce sau vestit circular din 29 noemvrie 10293, 1910.

Supt Nr. K. G. din 18 Dechemvrie Nr. 12198 1815 și întru urmarea milostivului decret de curte din 10 Octomvrie Nr. 3060 a. t. poruncește ca pre fugătorii, îndemnatori aceia *care trec în țara românească*, aceia cu grea pedeapsă să vor canoni, precum sau pus la pediapsă anume: *Ille Radu* și *Ioan Radu* sau pedepsit cu robie de trei ani la Gerla.

în clasa I este și examen de internat sau bursă. Bursierii vor fi declarați primii reușiți în ordinea clasificării și în limita locurilor vacante. Candidații cari au mai depus acest examen în sesiunea lunie, nu sânt admiși la examenul din Septembrie decât, numai dacă renunță în scris la situațiunea școlară a examenului din lunie.

Incunoștințare. Direcțiunea seminarului teologic ortodox român din Sibiu aduce la cunoștința celor interesați, că nu răspunde scrisorilor și petițiilor, dacă nu s'au trimis mărcile poștale de lipsă pentru răspuns, și că nu poate da informații despre primire în seminar sau despre începerea cursurilor până când Venerabilul Consiliu arhiepiscopesc nu va deschide concursul de primire.

Caz de moarte. Primim următorul anunț: Cu inima zdrobită de durere anunțăm iubitelor noastre rudeni și cunoscuți că scumpul nostru frate **Vasile I. Cloaje**, proprietar, fost primar comunal, membru în corporațiunile bisericesti, președintele consiliului de administrație al băncii populare «Turnu-Roșu», membru în comisiunea administrativă a fundațiunii «Saguna» etc., în ziua de 10 Iulie a. c. a încetat din viață, iar în 12 Iulie a. c. a fost petrecut la cele veșnice după prescripsele sfintei noastre biserici strămoșești. **Ana N. Brătulescu**, născ. Cloaje, și **Maria Maxim** n. Cloaje surori.

Regularea intervențiilor la ministerul de interne. Pentru a se evita marea aglomerație a publicului, care vine la București, cheltuiindu-și timp și bani pentru a-și aranja în persoană la ministerul de interne și la alte autorități diferitele chestiuni, se aduce la cunoștință publică: Ordine are de făcut o cerere către ministerul de interne, va face o petițiune în scris adresată ministerului. Această cerere se va expedia cu poșta sau se va preda dlui prefect al județului, unui domn senător sau deputat spre înaintare. Cererile înaintate pe această cale vor fi rezolvate imediat de ministerul de interne, și petentul va fi anunțat fără întârziere despre rezultatul pe care l-a obținut cererea înaintată. În cazul când cererilor astfel înaintate nu li s'ar răspunde la timp, părțile interesate se vor adresa prin dl prefect la cabinetul ministerului pentru grabirea răspunsului. Petițiunile trebuie

să fie scrise curat și citet, dacă se poate la mașina de scris, timbrate cu 12 lei timbru și provăzute cu un rezumat, în care se va scrie conținutul cererii pe partea exterioară a cererii.

Act de mulțumire. Credincioșii bisericii ortodoxe române din comuna Rodbav, jud. Făgăraș, aduc mulțumiri dlui Vasile B. Ionescu, comerciant în Ploști pentru donațiunile făcute bisericii, și anume: 2 sfeșnice, 1 rând de odăjdii, Sfânta Evanghelie, Icoana Mântuitorului, a Născătoarei de Dumnezeu, a Sf. Trei Ierarhi, 2 ale Sf. Nicolae, a Sf. Ioan Botezătorul, toate lucrute artistic, în valoare de cca 20,000 lei. Pr. **Dumitru Martin**.

În căminul «Fetelor de învățători», Cluj, strada General Grigorescu Nr. 2 se primesc pe anul școlar 1929/30 cu întreaga întreținere: locuință, hrană bună, spălat, iluminat, încălzit, baie, medic și medicamente, un număr de 60 interne (cari frecventează școalele secundare și școalele superioare) cu preferință ficele învățătorilor, înscriși membri în Asociațiile cari compun federația. Taxele de întreținere pentru anul școlar 1929/30 sunt între 18 și 22 mii de lei. Cererile pentru primire se vor înainta: **Direcțiunii Căminului**, cel mai târziu până la 20 August 1929.

Reducere și sporire. Se anunță din București, că ministerul instrucțiunii, în urma rapoartelor dela inspectorate, — care constată un număr prea mare de absolvenți de școale normale rămași fără posturi, — studiază reducerea acestor școale și sporirea numărului anilor de studii dela 6 la 8.

Noul tarif poștal conține următoarele modificări mai însemnate: pentru o scrisoare loco până la 20 grame 4 lei; mandate poștale cartonul 3 lei, taxa de valoare până la 5000 lei, de fiecare 100 lei 1 leu; până la 10,000 lei de fiecare 1000 lei 5 lei.

Lucrările pentru construirea canalului București—Dunăre vor începe zilele acestea. Timp de un an și jumătate vor avea lucru și până peste 50 de mii de muncitori.

Reducere mult dorită. Consiliul de miniștri din Italia a decis considerabilă reducere a mai multor taxe și impozite pentru un total general de aproape o jumătate de miliard lire pe an. Reducere de impozite mai face și Franța. Pe când la noi?

ca să știe fieștecine pe ce averi vine a să da darea, și câtă dare să vine a să da pe fiește ce lucru, sau mi-lostivit a sa l. M. mai încolo a poruncii, ca despre toate lucrurile care sânt sub dare și a tacselor acelora, să să facă o specificație, adică o în-sămna-re de obște din care să să știe pe fiește cine care avere câtă tacsă vine de a să da, și să poată ști și aceea, că la descoperitori adică la colăcarii tăgăduitorilor cât vine a li să da pentru fiecare descoperită avere și specificația adică în-sămna-re-a-acea nu numai despre partea iurisdicției cei mirenești, ci și prin iurisdicția cea bisericească în biserici fieștecare reguli, mai de multeori peste an, iară mai ales cu apropiatul terminului scrisului dării înainte norodului în biserici așa să să cetească cât norodul să poată înțelega cumcă îndatorește pe fieștecare om sub dare supus ca tăinuitele de către alt om iarăș dării supuse averi pentru binele de obște să le descopere, și cât e iarăși de folos ca fieștecare cele tănuite și dării supuse averi, de sineși să le arate, și așa pedeapsa plătirii tacsii pentru cea

A trecut în liniște și ziua de 1 August proclamată, din partea mișcării comuniste internaționale, ca «zi roșie». Nesuccesul comunistilor, cu fraze sforăitoare, d'a distruge «infama» burghezie, a fost desăvârșit pretutindeni. Nici măcar greva demonstrativă de o jumătate de ceas n'a izbutit.

Încearcă să jefuiască o biserică. Zilele trecute, un ofițer care trecea pe lângă biserica «Mântuleasa» din Craiova, a zărit un soldat strecurându-se înăuntrul bisericii pe o fereastră dinspre altar. Bănuind că e vorba de furt, ofițerul a intrat împreună cu parohul de acolo în biserică, unde au prins pe jefuitor. Hoțul este soldatul jidov Abramovici din regimentul 15 obuziere, care a declarat că fiind în concediu la niște rude, i s'au sfârșit banii. Asupra lui s'au găsit lingurițe de argint și aur, un potir, o cruciuliță ș. a.

Viață lungă Colombia, din Statele unite, este vestită pentru bătrânii săi (peste 200 în județul Antioquia), a căror vârstă variază între 100 și 140 de ani. Această viață lungă neobișnuită s'ar datorî, cum se spune, cli-meii, calităților nutritive ale grâului și traiului liniștit dus de localnici.

Pentru preoțime. Stofe bune, ieftine, speciale pentru reverenți, se găsesc de vânzare, în cantitate restrânsă, la Librăria Arhiepiscopale, Sibiu. Doritorii sânt invitați a se adresa cu încredere și cât mai curând către Librăria noastră.

CARTI ȘI REVISTE

Revista Teologică, organ pentru știința și viața bisericească, sub patronajul I. P. S. Sale Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae. Cuprinsul Nr. 7—8 din 1929: I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan: Biserica ortodoxă și Concordatul. Pr. Gh. Maior: Spre o Pastorală a noastră. I. Beleuță: Amintirile unui preot romano-catolic devenit preot ortodox. Dr. Dumitru Stăniloae: Curente nouă în teologia protestantă germană. Oct. Dragoș: Creștinismul și aspirațiile lumii moderne. Gh. Maior, O. Dragoș și *: Mișcarea literară: În luptă cu ispita. O carte de actualitate a P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului. Lucrarea deavolească a adventiștilor. «O mie de pilde pentru

viața creștină». Viața și opera lui Ioan Barac. N. Popoviciu, Dr. N. Terchilă și diac. I. Cîrcov: Cronică: Mișcarea ecumenică. Criza spirituală a a veacului nostru. N. N. Glubocovschi — patru decenii de muncă științifică. * Note și informații. * Biografie. — Redacția și Administrația: Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 32.

Din însemnările unui preot dela sate, articole și dări de seamă (cele mai multe apărute în Tel. Român), publicate de **Emilian Stoica**, proto-pop ortodox, Sighișoara. Tip. Miron Neagu, 1928. — Un volum de 132 pagini. Prețul 60 lei. De vânzare la Librăria Arhiepiscopale, Sibiu.

Poșta redacției

Pr. N. R. în G. Trimiteți actul decon-piat latinește. Titlul cărții este a se arăta în întregime; la ce pagină să află actul? Sub-scrierile de acolo să se arate de asemenea întregi și exact.

(109) 1—1

CONCURS

Comitetul gimnazial al liceului ortodox «Avram Iancu» din Brad publică concurs cu termen de 10 zile pentru ocuparea cu profesori titulari de religiunea ortodoxă-română a următoarelor catedre vacante.

1. Catedra Română-Latină.
2. " Română.
3. " Latină-Elină.
4. " Franceză.
5. " Germană.
6. " Istorie.
7. " Geografie Drept.
8. " Științe-Naturale.
9. " Desemn și Caligrafie.

Reflecții vor prezenta Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc al Mitropoliei ortodoxe de Alba-Iulia și Sibiu în Sibiu cerere însoțită de actele convenite.

Retribuțiunile se primesc dela stat.

Comitetul gimnazial.

Brad, în 2 August 1929.

Președinte: Secretar:
Pr. Alex. Fugăță Dr. I. Radu

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

Supt Nr. directorialicesc 18, 23 febr. 1816 și prin milostivul decret poruncit sub Nr. 10882, 1815 pentru ca să arate **consignația dascălilor**, care acum funcționează împreună cu însemnarea obișnuită simbrii, de unde au, și ce faceri de bine au, și ce scuti-nță și unde să află la sat, și arându-și cui administră banii, și ce venituri sătești să mai află, crășme, dela păduri, dela fânețe, pentru care să să poată face milostivă rugare către înălțatul k. gubernum spre a că-păta și dascălii dintru acele venituri.

Asa mare împărătească, de sub Nr. 7 conzist. 356 din 2 Iunie 1816 milostivește au poruncit ca să să aducă niamul românesc la procopsală și să să trimită la școalele cele mari, **trei dăci în Beciu** spre a învăța teologia dară numai aceia care să află că au învățat filozofia și după aceea dacă vor isprăvi învățătura, să vor trimite alții în locul lor la Beciu.

(Ordinațiunea guvernatorului Ardealului **Gheorghe Grof Bánfy către epi-scopal Vasile Moga în anul 1816**).

Kopie Nr. 5291 G. G.

Asa împărătească mărire văzând că stările împrejur a vremilor de acum

ca să știe fieștecine pe ce averi vine a să da darea, și câtă dare să vine a să da pe fiește ce lucru, sau mi-lostivit a sa l. M. mai încolo a poruncii, ca despre toate lucrurile care sânt sub dare și a tacselor acelora, să să facă o specificație, adică o în-sămna-re de obște din care să să știe pe fiește cine care avere câtă tacsă vine de a să da, și să poată ști și aceea, că la descoperitori adică la colăcarii tăgăduitorilor cât vine a li să da pentru fiecare descoperită avere și specificația adică în-sămna-re-a-acea nu numai despre partea iurisdicției cei mirenești, ci și prin iurisdicția cea bisericească în biserici fieștecare reguli, mai de multeori peste an, iară mai ales cu apropiatul terminului scrisului dării înainte norodului în biserici așa să să cetească cât norodul să poată înțelega cumcă îndatorește pe fieștecare om sub dare supus ca tăinuitele de către alt om iarăș dării supuse averi pentru binele de obște să le descopere, și cât e iarăși de folos ca fieștecare cele tănuite și dării supuse averi, de sineși să le arate, și așa pedeapsa plătirii tacsii pentru cea

Iară aceia contribuenși care averile sale cele până acum tăgăduite de pe care trăbue să dea dare, ei însuși le vor descoperi, unii ca aceia să să iarte în anul cel dintâi de a da darea îndoită de pe averile descoperite, iară

ca să știe fieștecine pe ce averi vine a să da darea, și câtă dare să vine a să da pe fiește ce lucru, sau mi-lostivit a sa l. M. mai încolo a poruncii, ca despre toate lucrurile care sânt sub dare și a tacselor acelora, să să facă o specificație, adică o în-sămna-re de obște din care să să știe pe fiește cine care avere câtă tacsă vine de a să da, și să poată ști și aceea, că la descoperitori adică la colăcarii tăgăduitorilor cât vine a li să da pentru fiecare descoperită avere și specificația adică în-sămna-re-a-acea nu numai despre partea iurisdicției cei mirenești, ci și prin iurisdicția cea bisericească în biserici fieștecare reguli, mai de multeori peste an, iară mai ales cu apropiatul terminului scrisului dării înainte norodului în biserici așa să să cetească cât norodul să poată înțelega cumcă îndatorește pe fieștecare om sub dare supus ca tăinuitele de către alt om iarăș dării supuse averi pentru binele de obște să le descopere, și cât e iarăși de folos ca fieștecare cele tănuite și dării supuse averi, de sineși să le arate, și așa pedeapsa plătirii tacsii pentru cea

tănuită avere ar fi mântuit, de care nu poate fi mântuit de cumva tănuirea sau tăgăduirea aceasta prin alții sar arăta, și așa crescând darea sar mai ușura și greutatea care sau obic-nuit a să împărți după numărul ba-nilor țării.

Întru urmarea aceștiia preafnalte orânduiei, specificația sau în-sămna-re-a-acea spre mai sus numitul sfârșit cu aceeași rânduială și să împărțese preafosfinții tale ca în lucrul acesta la în-țalesul preafnaltei porunci, cele cu-viincoasă la locurile sale să să orânduiască și a să împlini să să ia samă, luândușă și aceasta aminte spre orânduirea împlinirii aceiia orânduiei cum că scrisul dării pre'a. 1816 în est an începe cu sfârșitul lui Noemvrie, iară în anu viitor în luna lui Dechemvrie.

Al Preaofinții tale

spre slujbă gata

Georgie Grof Bánfy

Ștefan Kosta

Andrei Iôfa Hanz

secretar.

Nr. 271/1929.

(108) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. a III-a Coroisânmartin, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul cu întregirea dela stat conform fasiunei din coala B.
2. Sesiunea parohială în mărime de 17 jugăre cat. pământ clasa I.
3. Casă parohială bună.
4. Venitele stolare conform hotărârei consiliului parohial.

Parohia este situată pe șoseaua națională Blaj—Praid, are gară și oficiul P. T. T. în loc.

Concurenții vor înainta cererile și documentele cuvenite oficiului protopopesc Târnava în Diciosânmartin și se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sârbătoare pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox român al Târnaviei în înțelegere cu consiliul parohial din Coroisânmartin.

Diciosânmartin, la 17 Iulie 1929.

Petru Medeașan
adm. prot.

Nr. 487/1929 prot.

(107) 1—3

Concurs repetit

Se publică concurs cu termen de 30 zile, dela data primei lui apariții în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa a III-a vacante Răușor, din protopopiatul Jiu.

Venitele parohiale sânt, în concordanță cu fasiunea din coala B, următoarele:

1. Sesiunea parohială, având: a) 2 jugăre cat. 1097 st. p. arător; b) 107 st. p. grădină; c) 114 st. p. livadă; d) 12 jug. cat. pășune; e) 1 jug. cat. 846 st. p. cimitir (toate de dinaintea reformei agrare);
2. Două mierțe (60 litri) porumb nesfârmit de fiecare casă (77 fumuri);
3. 77 zile de lucru;
4. Stola obișnuită;
5. Salarul, întregire dela stat.

Este și casă parohială.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Jiu, sediul Petroșani, județul Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidații se vor prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la sfânta biserică, pentru a fi cunoscuți de enoriași.

Petroșani, la 29 Iulie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înțelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
protoiereu.

(99) 2—3

Publicațiune

Pentru prevederea internatului **Școlii normale „Andrei Șaguna” din Sibiu** cu materialele necesare, în cursul anului școlar 1929/1930, pentru alimentarea unui număr de circa 230 elevi, se publică licitație cu oferte închise.

Materialele necesitate sunt: 1. Pâine ori făină; 2. Carne; Articole de băcănie.

Ofertele se vor prezenta direcțiunii școlii până la **10 August 1929**. Pentru articolele de băcănie se vor prezenta mostre.

Sibiu, 3 Iulie 1929.

Comitetul școlar.

Nr. 365/1929

(92) 2—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de paroh în comuna bisericească Rășnov, protopresbiteratul Bran, parohie, de cl. I-a, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat, conform celor fasonate în coala B.
2. Sesiune parohială, 12 jug. cad. pământ de prima calitate.
3. Stola obișnuită în tract, revăzută și aprobată de P. V. Consiliu arhiepiscopesc cu Nr. 4544/1929.

Ceice doresc a ocupa acest post, să-și înainteze petițiile, însoțite de documentele prescrise, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Bran și la ocazie potrivită pot să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu poporul.

Bran, la 15 Iulie 1929.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran, în înțelegere cu consiliul par.

George Babeș
adm. protopopesc.

Nr. 285/1929.

(89) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a II-a de clasa I-a din Ludoșul-mare, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B și întregirea dela stat.

În loc de ferdela de cucuruz fasonată în coala B, fiecare casă va da preotului un onorariu de 60 lei anual, în ajunul Bobotezei.

Stola obișnuită în parohie.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poștiți să-și trimită cererile lor, provăzute cu documentele necesare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu, și să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 8 Iulie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 249/929

(93) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Chesler, din protopopiatul Târnaviei, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. cu folosirea sesiunei parohiale de 22 jug. cat. arător și fânaș, 1 jug. cat. vie, din care sunt plantate 500 vițe, dela 110 familii câte 20 litri cucuruz, 10 litri grâu și 2 litri vin la culesul viilor, 110 zile de lucru, 2 sorți de lemne din pădurea comună și stola obișnuită în comună.

Ceice doresc a ocupa acest post, să-și înainteze actele subsemnatului oficiu protopopesc în termen legal și să se prezinte în parohie spre a celebra, cuvânta și cânta la biserică, făcând astfel cunoștință cu poporul.

Diciosânmartin, la 3 Iulie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox român al Târnaviei, în înțelegere cu consiliul parohial din Chesler.

Petru Medeașan
adm. protopopesc.

Nr. 144/1929.

(104) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Măgura, cu filia Toplița, protopopiatul Băița, se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obișnuită.
3. În materia Măgura, dela circa 86 familii, câte una ferdelă cucuruz sfărâmat, care se va răscumpăra cu bani.

În filia Toplița, dela circa 76 familii câte una ferdelă cucuruz sfărâmat și folosința alor 7 jugăre fânaș precum și cimitirele ambelor comune.

Reflectanții la acest post sânt poștiți a-și trimite petițiile, provăzute cu documentele necesare, în termenul legal, oficiului protopopesc Băița și să se prezinte în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Băița, la 21 Iulie 1929.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dumitru Secărea
protopop.

A apărut cartea binevenită:

MIC DICȚIONAR

cuprinde peste 15 mii de neologisme, cuvinte străine, provincialisme ș. a., pentru școli și particulari, de **E. Hodoș**. Un volum de 216 pagini. Preț 120 lei, și porto poștal 20 lei recomandat. De vânzare la **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Nr. 375/1929.

(96) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a Holbav, protopopiatul Brân, se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Tel. Român. Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat, conform celor fasonate în coala B.
2. Sesiune parohială 7 jugăre cad. fânaș și pășune.
3. Cinci stânjini lemne de foc nefasonate, din pădurea comună.
4. Dreptul de a-și mână vitele în pășunea comună ca oricare alt proprietar din comună.
5. Lei 1000 anual din fondul bisericii.
6. Stola uzitată în protopopiat și aprobată de preavenerabilul consiliu arhidiecezan Nr. 4549/929.

Ceice doresc a ocupa acest post, sânt invitați a-și înainta rugărilor, însoțite de documentele cerute, subsemnatului oficiu protopopesc în Bran în termenul arătat.

Pentru a face cunoștință cu poporul candidații se pot prezenta ori când în comună.

Holbav, la 27 Iunie 1929.

Oficiul protopresbiteral al Branului în înțelegere cu consiliul parohial.

George Babeș
adm. prot.

(103) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Noul-săsesc, cu filia Roandola, protopresbiteratul Târnava-mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

1. Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea dela stat.

2. 8 jugăre pământ, parte arător și parte fânaș, sesiunea veche, care se va întregi la 14 jugăre, eventual mai mult, prin reforma agrară; iar în filia Roandola 5 jugăre 800 st. pământ, puțin arător, mai mult fânaș, primit definitiv prin reforma agrară.

3. Dela fiecare familie, câte una ferdelă porumb, iar dela văduvi pe jumătate.

4. 4 stânjini lemne de foc din pădurea bisericii, pe cari le vor tăia și aduce gata parohienii în curtea parohială.

5. Stola uzitată.

6. Casă parohială, deplin cores-punzătoare, cu toate supraedificatele economice, precum intravilanul vechi și nou, ca grădini de zarzavat. Casa va fi liberă la 1 Mai 1930.

7. Drept de pășune pentru 2 vite mari, conform uzului în comună.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs oficiului protopopesc ortodox român Târnava-mare în Biertan, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare în parohie, pentru a face cunoștință cu poporul, a celebra și predica.

Biertan, la 15 Iulie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox român al Târnaviei-mari, în înțelegere cu consiliul parohial din Noul-săsesc.

Nicolae Gheaja
adm prot.

(105) 2—2

Publicațiune

Pentru darea în întreprindere, a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din Hășdat, se publică licitație cu oferte închise și sigilate pe ziua de 26 Octomvrie 1929 ora 4 p. m.

Licitatia se va ținea în localul școlii primare din Hășdat.

1. Planul, devizul de spese și condițiunile generale se pot vedea la oficiul protopopesc din Hunedoara.

2. Concurenții vor înainta de-odată cu ofertele închise și vadiul de 10% din prețul oferit.

3. Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenori diplomați.

4. Antreprenorul, căruia i se va da lucrarea, va restitui bisericii cheltuielile pentru compunerea planului și a devizului, aprobat de Preaveneratul consiliu arh. ortodox român din Sibiu.

5. Concurenții nu pot pretinde spese pentru participarea la licitație. Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrările aceluia antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

6. Actele licitației se aprobă de Preaveneratul consiliu arh. din Sibiu.

7. Lucrările vor începe numai în primăvara anului 1930.

Din ședința Consiliului parohial ținută la 9 Iunie 1929.

Consiliul parohial ortodox român, Hășdat.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român